№ER 139

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 19 Listopada v. s. 1823 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 8 listopada.

Dzisia z okoliczności imienin Jego Cesarskiey Wysokości Wielkiego Xiążęcia Jegomości, Michała, uroczyste *Te Deum* śpiewane było we wszystkich kościołach tuteyszey stolicy. (*Cons. Im.*)

Przez Nay wyższe Dyplomata, d. 9 października w *Nowym-Mirgorodzie* datowane, nay łaskawiey mianowani są kawalerami ś. *Anny* naszey klassy, Hrabia *Gurjew* jenerał major, naczelnik miasta *Odessy*, i Jenerał major *Zandr*.

Przez Nay wyższy Ukaz d. 24 października do kantoru dworu wydany w *Kacku*, znaydujący się na Dworze Jego Cesarskiey Mości w obowiązku leib-medyka, leib chirurga, rzeczywisty radca stanu, *Rühl*, nay łaskawiey mianowany leib-medykiem, ze starszeństwem w tym stopniu od dnia 15 marca 1819 roku.

Przez Nay wyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu wydane:

D. 9 października. Radcy kollegialni: znaydujący się w kollegium państwa spraw zagranicz[illegible] wydziału azyatyckiego, do tłumaczenia z ję[illegible] *Kelemost*; kollegium państwa spraw zagranicznych missyi konstantynopolitańskiey radca poselstwa Sergiusz *Turgieniew* i teyże missyi pierwszy sekretarz poselstwa Apolinary *Butieniew*; nay łaskawiey mianowani radcami stanu.

Dnia 16 października. Na podanie Jenerał Gubernatora Noworossyyskiego, Jenerał Adjutanta, Hrabiego *Worończowa*, nay łaskawiey mianowani: radcy kollegialni: marszałek gubernialny ekaterynosławski *Alexiejew*; inspektor kwarantanny w *Kerczu* radca kollegialny *fon Den*, radcami stanu.

Prezydentem sądu kryminalnego w *Permie*, mianowany radca tego sądu, radca kollegialny *Dewellje*.

Otrzymali z Nay miłościwszego przeznaczenia pensye dożywotnie: radca tytularny *Lezechin*, za 50 lat służby po 300 r., rejestrator kollegialny *Grjaznow*, za 36 lat służby po 90 r. na rok.

Rządzącemu Senatowi Sprawujący ministeryum spraw wewnętrznych, P. Rzeczywisty Radca Tayny Łanskoy, w raporcie doniosł, iż sztabslekarz Jan *Haszewski*, który służył pod zawiadowstwem morskiem w randze assesora kollegialnego, uwolniony był ztamtąd dnia 2 stycznia 1818 r., i przy uwolnieniu zupełnem ze służby, przez Imienny Jego Cesarskiey Mości Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi dnia 15 maja tegoż roku, podniesiony, na osnowie ukazu z dnia 18 lutego 1762 roku, do rangi radcy dworu. Potym dnia 27 lutego tegoż roku przeznaczony został na mieysce wakujące medyka powiatowego do miasta *Kaługi*.

Zarządzający wtedy Ministeryum spraw wewnętrznych P. Rzeczywisty Radca Tayny Hrabia *Koczubey*, opierając się na Ukazie z dnia 6 sierpnia 1807 roku i razem wnosząc, iż *Haszewskiego*, za weyściem znowu do służby, należałoby powrócić do dawney rangi assesora kollegialnego; lecz że od czasu podniesienia go do rangi assesora kollegialnego, zostaje w rzeczywistey służbie więcey nad ustanowione lat pięć, przeto podawał, zostawić go w randze Radcy Dworu ze starszeństwem, od dnia wysługi w tey randze ustanowionego terminu. Któreto zdanie przedstawiał Hrabia *Koczubey* do Komitetu PP. Ministrów na rozwiązanie.

Komitet, po wysłuchaniu zapiski w tey rzeczy, postanowił: przedstawienie to utwierdzić, i wyjednać na nie Nay wyższe zezwolenie. Na posiedzeniu zaś dnia 18 przeszłego września objawiono Komitetowi, że Cesarz Jegomość na to zezwala.

Temi dniami, z powszechnym żalem zeszła z tego świata, w wieyskim swym domu, między *Strelną* i *Peterhofem*, Xiężna Barbara Alexandrowna *Szachowska*, z domu *Zagrjażska*. Ta czcigodna Dama, łączyła w sobie, ukształcony z przyjemnością umysł, czynną miłość dobra z naypięknieyszemi przymioty serca; miała rzetelne i wysokie poważenie, nie tylko u licznego rodzeństwa; ale i u wszystkich, lepszego stanu osób tuteyszey stolicy. (*R. I.*)

Kurs sankt-petersburski d. 2 listopada: dukat [illegible] 11 r. 40 kop., Zmiana złota 2 r. 88 kop., Zmiana srebra 2 r. 75½ kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygnacyami	— — 100 —	procentow
6% brzęczącą monetą	— —	
5% takąż	— — — — 83¼	

Kurs sankt-petersburski dnia 6 listopada: dukat hollenderski nowy 11 r. 40 kop. Zmiana złota 2 r. 88 kop. Zmiana srebra 2 r. 74 kop.

Nieustający dochod Kommissyi umorzenia długow:

6% assygnacyami	— — 100	procentow
6% brzęczącą monetą	— 99½	
5% takąż	— — — — 83½	

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 22 listopada.

W postanowieniu JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego wydanem d. 4 b. m., ogłoszono, iż wszelkie jarmarki, przypadające w niedzielę i święta uroczyste, niemogą się zaczynać jak o godzinie 12 w południe. Targi na sprzedaż i kupno żywności, w dni niedzielne i świąteczne trwać dłużey nie mają, jak do godziny 9tey rano. (*K. W.*)

Francya.

Paryż dnia 8 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Listy z *Soria* pod d. 31 z. m. donoszą: „Woysko królewskie miało dziś weyść do *Barcellony*; lecz z powodu niejakich rozruchow w twierdzy, wypadało rozpocząć nowe układy, przez co zajęcie twierdzy wstrzyma się kilku dniami. Warunki kapitulacyi nie są jeszcze wiadome, lecz zdaje się, że są takie, jakie osada w *Kadyxie* przyjąć musiała.“

Inne listy wyrażają, iż kapitulacya *Barcellony* już jest podpisaną, i woysko nasze zaymie d. 4 b. m. *Montjoui*, a nazajutrz twierdzę i miasto *Barcellonę*. Twierdze *Tarragona* i *Hostalrich* póydą zapewne za tym przykładem.

Miasto *Paryż* kazało odmalować 15 obrazów, mających zdobić salę, gdzie będzie świetna uczta dla Xiążęcia *Angoulême* za powrótem jego. Obra-

zy te mają bydź za 6 tygodni skończone, i wystawiać będą zdobycie *Trocadero*, poddanie się *Korunny*, przeyście rzeki *Bidassoa*, przybycie Króla *Ferdynanda* do portu *Santa-Maria*, wjazd jego do *Madrytu* i t. d.

Czytamy w jednym z dzienników tuteyszych, iż P. *Lafayette* ma się udać do Ameryki północney.

Słychać, iż Vice-Hrabia *Marcellus* uda się do *Wiednia*, gdzie sprawować będzie interessa dworu naszego.

Nie wiadomo jeszcze, przez które miasto Xiąże *Angouleme* wracać będzie z Hiszpanii. Mówią, iż nie życzy sobie, aby czyniono nadzwyczayne przysposobienia na przyjęcie jego.

W sądzie przysięgłych w *Douai* zasiada także jenerał porucznik *Vandamme*. Chciał się wymówić, twierdząc, iż może bydź powołanym do czynney służby; lecz sąd tego nie przyjął.

Mer w pewnem mieście departamentu *Somme* postradał urząd za niedbałość, gdy przez 3 miesiące panowała ospa naturalna, na którą 15 osób umarło, a o tem wyższey władzy nie doniosł.

Zebrana składka w departamencie *Meurthe* na posąg *Stanisławowi Leszczyńskiemu*, wynosi dotąd 30,690 franków.

Przybył tu Hrabia *Harrowby*, prezes rady Króla angielskiego. Powrócił tu Xiążę *Talleyrand*. Niektórzy mniemają, iż Xiąże ten nie odpowie na czynione mu zarzuty przez jenerała *Savary*, byłego ministra policyi za rządow *Napoleona*; lecz w tym razie nieprzyjaciele jego mogliby żądać oddalenia go z izby Parów.

Słychać, iż Hrabia *Guilleminot* powróci z Xięciem *Angouleme* do Francyi, a wielka główna kwatera pozostanie do dalszego rozkazu w *Burgos*, i jenerał *Molitor* obeymie naczelne dowództwo woyska naszego w Hiszpanii.

Biskup w *Agen* wydał list pasterski, z powodu szczęśliwie ukończoney woyny w Hiszpanii. Oświadcza w nim, iż zdobycie *Kadyxu* jest tryumfem religii nad rozwiozłością zdań.

Dnia 10. Według doniesień z *Madrytu* pod d. 4 b. m. Xiąże *Angouleme* miał tego dnia o godzinie 1szey po południu wyjechać z tameczney stolicy napowrót do Francyi. Grandowie hiszpańscy, mając na czele Xięcia *Montemar*, podali d. 9 października wspomnionemu Xięciu następujący adres:

„Grandowie hiszpańscy, którzy d. 27 maja mieli zaszczyt wynurzyć W. X. Mości uczucia swoje, pełne uszanowania ku dostoyney Twojey osobie, i szczere życzenia pomyślnego wypadku przedsięwzięcia, które Nayjaśnieyszy Twóy Stryy, imieniem Europy, męztwu i mądrości Twojey powierzył, dziś z radością składają ci powinszowanie prędkiego i szczęśliwie ukończonego tego przedsięwzięcia, oświadczając wdzięczność za nieporównane dobrodzieystwo, żeś prawego naszego Monarchę przywrócił do możności rządzenia wolnie i mądrze. Ziściłeś W. X. Mość pierwsze życzenie nasze i wszystkich dobrych hiszpanów. Tobie winniśmy porządek, spokoyność i sprawiedliwość, te nieoszacowane dobra. Sława z dopełnienia dzieł bohatyrskich umieści imie W. X. Mości w poczet naysławnieyszych wojowników. Wspaniałomyślna Francya, oświecona Europa, cała ludzkość, powinny Ci dziękować za znakomite nam wyświadczone dobrodzieystwo. Imie i czyny W. X. Mości wspominane będą w oyczyźnie naszey od pokolenia do pokolenia, z niewygasłą nigdy i czułą wdzięcznością, a chlubna odpowiedź W. X. Mości dana grandom hiszpańskim: *Uczucia wasze są takie, jakich się po wiernych i cnotliwych poddanych spodziewać mogłem, życzenia zaś moje są takież co WPanów*, tkwić zawsze będzie w ich pamięci. Radość nasza, Xiąże Bohatyrze, zgadza się z Twoją. Dla okazania W. X. Mości wdzięczności naszey, ofiarujemy Ci usługi nasze, a jeśliby Niebo powołało Cię do innych czynów, równie godnych Twojego męztwa i talentów, życzymy Ci takiego szczęścia, i oyczyźnie Twojey takiey sławy, jakie zjednałeś dla Hiszpanii i Francyi.“

W *Madrycie* d. 9 października 1823 roku.“

Hrabia *Guilleminot* major jeneralny, przesłał ministrowi woyny następujący rapport z *Madrytu* pod d. 1 b. m.: „Donoszę JW. Panu, iż dowódcy konstytucyyni w Estremadurze, oprócz *Empecinado*, poddali się, i że brygadyer *Laguna*, wysłany z rozkazem Króla Jmci Katolickiego, miał d. 29 października zająć twierdzę *Badajoz*. Stosownie do rozkazu Xiążęcia naczelnego wodza, marszałek polny *Adhemar*, ma weyść jutro do tey twierdzy z 3ma batalionami 35go półku i kompanią artyleryi pieszey. Jenerał *Vallin* oddał 7my półk dragonii pod rozporządzenie P. *Adhemar*, dopóki jazda konstytucyonistów, stojąca w okolicy *Badajoz*, nie będzie rozpuszczoną.“

Marszałek *Moncey* donosi w rapporcie z *Saria* pod d. 2 b. m., iż jenerał *Mina* zatwierdził kapitulacyą zawartą między Hrabią *Curial*, Baronem *Berge* i jenerałem *Rotten*, dowódcą *Barcellony*, z jedney a podpółkownikami *Torre de Trasierra* i *Galli*, oraz reprezentantami miasta *Gironella* i *Elias*, z drugiey strony. Dodaje, iż i on także podpisał tę kapitulacyą, i że kommissarze jenerała *Miny* wyjadą d. 3 b. m. do *Tarragony* i *Hostalrich*, które to twierdze mają bydź oddane d. 5 i 6 b. m. Oddanie *Barcellony* nastąpi d. 4 b. m. Użyto wszelkich środków do utrzymania dobrego porządku.

Jenerał hiszpański *Mandez Vigo* zostaje pod strażą w zamku *Ha* przy *Bordeaux*. Gdy przybył, wyrobił sobie pozwolenie, aby, niby to dla słabości zdrowia, mógł pierwszą noc spać w mieście pod dozorem oficera żandarmów; lecz potém chciał tego częściey, i odmówiono mu.

Bawiący tu kilka dni Xiąże *Talleyrand* miał wczora wieczorem prywatne wysłuchanie u Króla Jmci.

Hiszpanija.

Madryt dnia 30 października

(z Gazety Warszawskiey.)

Don Carlos d'Annoy objął d. 15 b. m, nadany mu przez Króla Jmci urząd gubernatora woyskowego i cywilnego w *Kadyxie*. Zaraz potem wydał odezwę do mieszkańcow, wystawując wszystkie klęski zrządzone przez rewolucyą. Między innemi wyraza: „Jakaż to była wolność? oto, wolność gnębienia swoich bliźnich, rabowania i zabijania. Prawdziwa wolność wróci do nas pod panowaniem praw, i przy oycowskich uczuciach Króla naszego. Posyła on mię do was, nie dla zemsty, lecz dla pocieszenia dobrych obywateli i dawania im opieki. Co się tycze bezbożnych (jeśli są tacy), niech drżą w pokątnych zgromadzeniach swoich; miecz sprawiedliwości potrafi ich wszędzie dosiągnąć.“

Odebrano z *Kadyxu* wiadomość o zwinięciu wszystkich korpusow woyska konstytucyynego. Zołnierzom, równie jak urzędnikom rewolucyynym, zostawiono wybor mieysca na przyszły pobyt.

Brygada Xięcia *Carignan*, wynosząca 700 ludzi piechoty i 750 jazdy, uda się za Królem z *Sewilli* do *Madrytu*. Dywizya jenerała *Latour*, złożona z 1600 piechoty i 700 jazdy, towarzyszy Monarsze z *Sewilli* do *Carolina*, blisko 40 mil. Wszystkie inne korpusy otrzymały rozkaz powrótu.

W *Kadyxie* i na wyspie *Leon*, stoją dwie brygady francuzkie na osadzie: jedną dowodzi marszałek polny *Ordonneau*, a drugą marszałek polny *d'Hautefeuille* Naczelne zaś dowództwo ma jenerał porucznik Hrabia *Bourmont*.

Woysko francuzkie, mające stać w Hiszpanii, składa się z 20 półkow piechoty, 6 półkow lekkiey jazdy, i 4 bateryy artylleryi, wraz ze szwaycarami gwardyi królewskiey. Na osady przeznaczono: *Madryt*, *Badajoz*, *Korunnę*, *Santonę*, *St. Sebastian* i *Pampelunę*.

Monarcha oddalił od dworu swego wdowę *Astorgas*, Hrabinę *Moi*, i Panią *Hubianes*, a Hrabiemu *Fuentes*, który się z aktorką ożenił, kazał odebrać klucz szambelański.

Kapitulacya *Barcellony* zawarta została dnia 28 b. m., a d. 31 b. m. zrana, woysko królewskie zaymie tę ważną twierdzę. Batalion 19go pólku

piechoty liniowey, i kompania artylleryi, znaydują się już od d. 29 b. m. w warowni *Piau*.

Dnia 1 listopada. Xiążę *Angouleme* przybył tu wczora w towarzystwie Xięcia *Carignan*, z oddziałem 30 ludzi dragonii gwardyi i żandarmów. Zabawi do d. 4 b. m., a potem uda się napowrót do Francyi.

Monarcha nasz wydał d. 26 października w *Kordowie*, następujące postanowienie: „Serce moje, skłonne zawsze do miłości ku tym, którzy mieli szczęście urodzić się w obrębie krajów moich, chciałoby chętnie zapomnieć wszystkich czynów, które osobę moję i tron obraziły. Nie odpowiadałoby atoli słuszności, temi uczuciami, przyjemnemi Królewskiemu umysłowi memu, zaciemiać blask sprawiedliwości, która powinna bydź pierwszą cnotą tych, których niezgłębione wyroki Opatrzności postawiły na czele narodów. Sprawiedliwość i zadosyć uczynienie, należne dostoynym Monarchom, którzy się dla utrzymania tronów połączyli, wymagają; abym dał niewątpliwe dowody miłości moiey i Królewskiego mojego szacunku tym wszystkim, którzy mi niezmienną wierność okazali. Z tego powodu chcę i rozkazuję, aby do wszystkich urzędów, poleceń, dostoyności, oraz wszelkich mianowań i wyższych stopni, podawano mi takie tylko osoby, których wierność i przywiązanie do osoby moiey, oraz praw moich monarchicznych, są dostatecznie znane, a przy jednakowych zasługach, aby miano szczególnieyszy wzgląd na tych, którzy pełniąc wiernie obowiązki swoje, naywięcey ucierpieli. Wyraźną atoli jest moją wolą, aby osoby te posiadały potrzebną zdatność do nadanych im urzędów."

Królestwo Ichmość z całą rodziną swoją, odprawili d. 25 października wieczorem wspaniały wjazd do *Kordowy*. Woysko francuzkie i hiszpańskie stało w szeregach. Przy rogatkach wsiedli Królestwo Ichmość na wóz tryumfalny, który ochotnicy bogato przybrani ciągnęli do pałacu biskupiego, gdzie Królestwo Ichmość zostali przyjęci od pierwszego sekretarza stanu, posła francuzkiego, jenerałnego kapitana Kastylii i t. d.

Dnia 28 z. m. przybył tu Jenerał porucznik Hrabia *Pozzo di Borgo*.

Madryt dnia 1 listopada.
(z *Gazety Warszawskiey*).

Sprawa *Riego* zwabiła d. 27 b. m. mnóstwo słuchaczów do sali sądowey. Była to sessya, zwana *Vista*, na którey kończy się postępowanie kryminalne. Lubo *Riego* mógł bydź obecnym, oświadczył jednak, iż nie stanie, a prezes kazał przeczytać wszystkie akta, tyczące się sprawy. Widać z nich, iż mimo niezliczonych zbrodni, popełnionych w życiu politycznem *Riego*, Rejencya wyrokiem swoim z dnia 2 października postanowiła, aby tylko był sądzonym, jako deputowany stanów, który na sessyi d. 11 czerwca głosował za wywiezieniem Króla do *Kadyxu*, a gdy się Monarcha wzbraniał, za odebraniem mu rządu, co naczelnicy tego demagogicznego zgromadzenia naówczas uchwalili. Po skończonem przeyrzeniu aktów, i przeczytaniu oskarżenia przez prokuratora królewskiego, zabrał głos obrońca *Riego*, przydany mu *ex officio*; żaden bowiem adwokat niechciał się podjąć dobrowolnie obrony jego. Usiłował jeśli nie zupełnie uniewinnić klienta swego, to przynaymniey polityczne jego występki wystawić zasługującemi na mnieyszą karę. Zaprzeczył właściwości sądu, i twierdził, iż pomimo wzmiankowanego wyroku Rejencyi i dwóch postanowień Królewskich, *Riego* winien bydź sądzony przez kommissyą woyskową. Co się tycze głównego punktu oskarżenia, starał się adwokat dowieść, iż *Riego* na sessyi d. 11 czerwca postąpił według przysięgi swojey i przepisów jako deputowany, a nakoniec zdawał się chcieć bronić niebezpieczney zasady władzy ludu. Przytoczone takie zdanie wzbudziły gniew w całem zgromadzeniu, który tylko obecność sędziów pohamować zdołała. Gdy jeneralny prokurator zabrał głos po obrońcy *Riego*, zbijając twierdzenia jego i wystawując obraz wszystkich politycznych zbrodni tego buntownika, gniew długo wstrzymany okazał się jednomyślnym w sali okrzykiem: *Niech zginie podły zdrayca Riego!* Prezes przywrócił spokoyność i zakończył sessyą.

Przychylił się Monarcha do prośby Margrabiego *Torricella*, który słabością zdrowia wymówił się od przyjęcia urzędu posła przy dworze perskim. Dnia 26 października rodzina Królewska była w *Kordowie* na *Te Deum*, a wieczorem na walce byków. Monarcha przybędzie d. 11 b. m. do *Aranjuez*, a d. 14 b. m. (jak słychać) każe ogłosić powszechną amnestyą.

Dnia 4. Wczora dano na teatrze dworskim tuteyszym widowisko dla Xięcia *Angouleme*, i bilety do weyścia oddano pod rozporządzenie jego. Grano dwie sztuki, tłumaczone z języka francuzkiego. Zakończyła allegoryczna scena, w którey widziano Hiszpanią, okutą w kaydany przez złego ducha, a oswobodzoną przez Francyą. Xiążę *Angouleme* dziś ztąd wyjedzie.

Monarcha wydał d. 29 października w *Aldea del Rio* następujące postanowienie: „Dla przeszkodzenia, aby interessów krajowych niepowierzono ludziom, którzyby mogli nadużywać urzędu swego, przyjęła Rejencya systemat czyszczenia. Dziś jednak, gdy okoliczności nie są takie, jakie były wtenczas, kiedy środek ten uznano za potrzebny, i gdy przedmiot ten, ważny może mieć wpływ na szczęście lub nieszczęście wiernych moich poddanych, zaleciłem: aby wszelkie jakiekolwiek czyszczenie póty ustało, póki za powrótem do stolicy moiey niewydam stosownego postanowienia."

Od granic hiszpańskich dnia 3 listopada.
(z *teyże gazety*).

Twierdza *Tarifa*, przy ciaśninie morskiey gibraltarskiey, kapitulowała; osadę posłano do *Moron*, gdzie ma czekać dalszego rozkazu. Spodziewać się można, iż twierdza *Alicante*, wkrótce się także podda.

Korpusy woyska francuzkiego w Andaluzyi, powracać będą siedmią kolumnami do oyczyzny swojey.

(z *Cons. Imp.*) D. 25 paźdz. wydał *Mina* następującą odezwę: „Mieszkańcy *Barcellony!* Niektórzy obłąkani ludzie, których wypadało koniecznie zostawić w nieczynności, chcieli onegday zawichrzyć publiczną spokoyność, za pomocą takich środków, które nigdy na dobre wyyść nie mogą; ufny atoli moiey przezorności i stałości, równie jak przekonany, o ich bezsilności, nie zważałem wcale na nich, aż do dnia wczorayszego, gdzie surowsze środki ostróżności, do których sprawiedliwość upoważniała przedsięwziętemi być musiały. Mieszkańcy *Barcellony!* Zaspakaja mię wasze postępowanie, i z tego samego powodu, pochlebiam sobie, iż mi ufacie. Okoliczności czasu tego są rodzaju, że nawet naybardziey ograniczony rozum, ocenić je jest w stanie; te, i dobrze zrozumiany interes oyczyzny, będą zasadą postępowania mego. Wdzięczność moja dla mieszkańców tego pięknego miasta, przepisze mi środki, których będę umiał użyć, chociażby z własnem nawet zapomnieniem. Wszakże wszystko jest znikomem, prócz czynów, kierowanych roztropnością, która mi służyć będzie za prawidło do ostatniego kresu istnienia mego. Spokoyność, zgoda i zaufanie władzom przełożonym; tego żądam i zawsze żądać będę. Sądźcie po tem, czyli w obecnem przesileniu, wasz spółobywatel i wasz jenerał, przestał na chwilę dopełniać swych nayświętszych obowiązków. W *Barcellonie* dnia 25 października 1823 roku. *Espoz y Mina.*

Odezwa ta okazuje widocznie zamiary tego rewolucyonisty. Inne wiadomości donoszą, iż jenerał *Mina* kazał aresztować szefa sztabu głównego *Albo*, zapalczywego rewolucyonistę, który podburzał lud i milicye. (z *G. W.*)

PORTUGALIA.

Lisbona dnia 20 października.
(z *Gazety Warszawskiey*.)

Gazeta dworska tuteysza zawiera następujący artykuł: „Zuchwalstwo źle myślących wzmogło się nareszcie do naywyższego stopnia; gadają z niesłychaną bezczelnością, zmyślają baśnie, i roz-

siewają je między łatwowiernych, którzy z trwogą słuchają przepowiadania smutnych wypadków. Zapędzili się tak dalece w swém haniebnem rzemiośle, iż kłamstwami swemi chcieli podać w podeyrzenie wierność 18go pólku, który mocno przywiązany jest do sprawy Króla, i swem jednostaynem i dobrem sprawowaniem zjednał sobie pochwałę Infanta *Don Michala*, w wydanym osobnym rozkazie dziennym. Mamy nadzieję, iż władze potrafią odkryć sprawców i rozgłosicieli tych wieści, ile że takowe mogłyby zaburzyć spokoyność, którey tak szczęśliwie używamy."

ANGLIA.

Londyn dnia 5 listopada.
(z Gazety Warszawskiey.)

Jedna z tuteyszych gazet czyni zarzut Admirałowi *Valdes*, iż pewny anglik w czasie oblężenia *Kadyxu* podał mu plan popsucia, a może, i zniszczenia floty francuzkiey, tak prosty, iżby go dziecię pojąć mogło, a on plan ten odesłał pod długie roztrząśnienia wydziału inżynierów. Gdy nakoniec wydział przyjął ów plan, udał się znowu anglik do *Valdesa*, i nalegał; aby go następney nocy uskutecznić kazał; lecz *Valdes* odpowiedział, iż nie wie, jak i przez kogo plan ten ma bydź uskuteczniony. Rzekł na to anglik: *ja sam go uskutecznię, każ mi tylko WPan daćjeden statek, i dwóch maytków.* Odpowiedział *Valdes: Nie mamy maytków.* Na to znowu rzekł anglik: *To wreszcie nie potrzeba maytków, dosyć gdy będę miał kogokolwiek, kto umie robić wiosłem.* Wtedy *Valdes* rzekł z gniewem: *Mości Panie nie mamy żadney potęgi morskiey. WPan wiesz o tém: Anglicy zupełnie ją zniszczyli przy Trafalgar.* Poszedł anglik do ministra *Calatrava*; który się rozśmiał, i wymawiając *Valdesa* rzekł: *Został on raniony przy Trafalgar; jeszcze nie dobyto mu kuli, i dla tego z boleścią patrzy na każdego anglika.* Oświadczył potém, iż bez zezwolenia Admirała, nic w tey mierze stanowić nie może. Lord *Nugent*, broniąc *Valdesa*, przyjaciela swego, od zarzutu zdrady, nie zaprzecza jednak przytoczonego wyżey zdarzenia.

P. Elliot, należący do poselstwa Pana *A'Court*, przybył dnia 3 b. m. do wydziału interessów zagranicznych, i przywiozł listy z wiadomością, iż Król *Ferdynand* zatwierdził układ, zawarty w marcu między Anglią a rządem konstytucyynym, względem wynagrodzenia poddanym, angielskim straty jaką ponieśli od korsarzów hiszpańskich.

Konsul nasz w *Kadyxie* donosi o uchyleniu zamknięcia tamecznego portu, i innych zajętych przez woysko francuzkie. Wszelkie okręty mogą tam zawijać, jak przed oblężeniem.

Z różnych części kraju naszego odbieramy smutne wiadomości o wielkich szkodach, zrządzonych przez burze, przy czem wiele ludzi życie utraciło.

Czytamy w jedney z tuteyszych gazet, iż uzbrajanie nasze morskie nie mogą wzbudzać obawy bliskiey woyny. Wsiadanie atoli woyska na okręty idzie z pośpiechem.

Listy z wyspy *Demerary* pod d. 17 września donoszą o przywróceniu tam zupełney spokoyności. Stracono 23 zbuntowanych murzynów, a innych blisko 200 uwięzionych, jeszcze nie osądzono. Dwóch atoli hersztów nie schwytano.

Wczora wniesiono na gieldzie tuteyszey pożyczkę 640,000 funtów szterlingów dla kawalerów maltańskich z prowizyą po 5 od sta, i zabezpieczeniem na teraźnieyszych i przyszłych dochodach i dobrach tego zakonu, mianowicie we Francyi, których wartość wynosi 29 milionów franków, a które wkrótce rzeczony zakon obeymie. Oprócz znacznych zaległości, zakon ten ma mieć rocznego dochodu 3 miliony 790,760 franków, a 4,000 zapisanych teraz kawalerów złoży za przyjęcie summę 12 milionów franków. Nie ma ten zakon żadnych długów, a teraźnieysza pożyczka będzie oddana we 20 latach.

Dnia 7. Dwie fregaty nasze odebrały także rozkaz, aby się przysposobiły do żeglugi; jedna mą płynąć do południowey Ameryki, a druga do zachodnich Indyy. Trzy inne fregaty mają również bydź w gotowość ido użycia, jeśli wypadnie potrzeba.

Tuteysza gazeta ministeryalna *Goniec* pisze, iż kilka okrętów francuzkich na morzu amerykańskiém przyłączy się do wyprawy hiszpańskiey do *Lima*, i że zapewniono niejakie korzyści handlowi francuzkiemu w *Cuba* i *Puertoricco*.

Podczas ostatniey burzy na morzu zatonęło 140 okrętów.

Jedno z pism tuteyszych zawiera list, w którym jest wzmianka o wieyskim ludzie hiszpańskim, i z którego poznać można, jak mało przywiązany był do konstytucyi. Pisany on jest przez człowieka, który całą Hiszpanią objechał. Zwiedziłem (wyraża) wiele krajów, i nigdzie nie widziałem chłopa lepiey ubranego, wolnieyszego i kontentnieyszego, jak w Hiszpanii przed rewolucyą. Konstytucya była śmiertelnym ciosem dla tego ludu nieznającego świata. Pleban, Alkad i Patron, stanowili jedyną po wsiach władzę; policyi nigdzie nie było śladu, i chłop wolny od wszelkiego przymusu, słuchał tylko patryarchalney powagi plebana i sędziego, nieznając żadnego ucisku arystokracyi. Niezliczone klasztory utrzymywały tysiące ubogich i włoczęgów. Zgoła Hiszpania była wewnątrz teokracką demokracyą z Królem, którego berło rozciągało się jednak tylko do miast."

Zmarły Lord *Brydgewater* zapisał 6000 funtów szterlingów rocznie, na obmyślenie roboty dla ubogich w parafiach *Achbridge* i *Hertfortshire*.

W południowych krajach północney Ameryki grassuje znowu żółta gorączka. W *Natchez*, mieście stołecznem prowincyi *Missisipi*, wszyscy prawie mieszkańcy na chorobę tę poumierali.

TURCYA.

Od granic tureckich dnia 25 października.
(z Gazety Warszawskiey.)

Jednogłośna wiadomość o rychłem przybyciu nowego posła pewnego wielkiego mocarstwa, oraz uznaney teraz przez Portę wolney żegludze na czarnem morzu, sprawiła przyjemne wrażenie na chrześcianach, w *Stambule* mieszkających, gdyż upatrują w tych wypadkach odżycie handlu, który dotąd upadł zupełnie. Zresztą panuje w tey stolicy nieprzerwana spokoyność, a nadchodzące z placu woyny wiadomości, lubo dla Porty niepomyślne, nie czynią żadnego wrażenia, gdyż powszechna uwaga zwróconą była na szczęśliwie przyprowadzone do skutku ułatwienia nieporozumień.

List z Ipsary pod d. 22 września donosi, iż ustały nieporozumienia między Ipsariotami a Idryyczykami. 40 okrętow wojennych wypłynęło z portu Ipsary z 6ciu statkami palnemi, dla uderzenia na flottę turecką: 10sięć innych okrętów ma się jeszcze do nich przyłączyć.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 139.

Wilno dnia 19 Listopada v. s. 1823 Roku.

Podrad.

1. Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na dostawę dla woysk kwaterujących w mieście Wilnie świéc łojowych, będą odbywać się w Wileńskiey Skarbowey Izbie targi; a zatem życzący do nich należéć zechcą przybywać z prawnemi i dostatecznemi kaucyami na terminy: pierwszy 3, drugi 5, a trzeci 10 następującego decembra, do Izby Skarbowey, gdzie objawiono będzie i o roczney potrzebie świéc. Dnia 13 nowembre 1823 r. Assesor Nowicki.

Sekretarz i Kawaler Kleyst.

Arendowna dzierżawa.

1. Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłosza się, iż na wzięcie w arendowną dzierżawę w mieście Wilnie poboru bramnego, brukowego z gnojowym z rybnego rynku, będą odbywać się w Wileńskiey Skarbowey Izbie targi; a zatém życzący do nich należeć, zechcą przybywać z pewnemi i dostatecznemi kaucyami na terminy: pierwszy 10, drugi 13 a trzeci 17 następującego decembra do Izby Skarbowey, gdzie objawione będą i kondycye targow. Dnia 13 9bra 1823 r.

Assesor i Kawaler Nowicki.

Sekretaaz Kleyst.

O zbiegach.

Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięty w tuteyszey gubernii w wileńskim powiecie bez paszportu Piotr Iwanow Jaroszewski, powiadający na examinie, że od urodzenia ma lat 25, rodem z Państwa Austryackiego, zkąd w 1812 roku dostawszy się jakoby w podwodnikach w granice Rossyi, przebywał po różnych mieyscach niby zaymując się służbą, dla nieokazania do potwierdzenia tego naymnieyszych dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dnia 29 augusta 1807 roku; podług rezolucyi Rządu pod dniem 26 junii 1823 wydaney, uznany włóczęgą, i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod d. 23 februaryi 1823 r. danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany d. 7 julii 1823 r., podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu uwiadamiają się właściciel tego włóczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włóczęgi: wzrostu 2 arsz. 4 wiersz., twarzy podługowatey czystey, włosow na głowie ciemno rusych; na brodzie i wąsach rusych, oczu błękitnych, nosa miernego.

Od tegoż Rządu ogłasza się, iż wzięty w grodzieńskiey gubernii w mieście Brześciu bez paszportu Jan Michała syn Murawski, powiadający na examinie, że od urodzenia, ma lat 25, rodem z wileńskiey gubernii, z powiatowego miasta Wiłkomierza, jakowe opowiadanie za wyprawką okazało się niesprawiedliwem, i on na odmianę tego dodał, że wałęsał się po różnych mieyscach; dla nieokazania do potwierdzenia tego naymnieyszych dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 roku; podług rezolucyi Rządu pod dniem 20 junii 1823 roku wydaney, uznany włóczęgą, i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod d. 23 februaryi 1823 r. danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany dnia 7 julii; podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu uwiadamiają się właściciel tego włóczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włóczęgi: wzrostu 2 arsz. 6 wiersz., twarzy białey podługowatey nieco pstrey, włosow na głowie i wąsach światłorusych, brodę goli, oczu ciemnoszarych, nosa miernego, szczupłego, na szczęce prawey jedna, a na lewey dwie brodawki, obrosłe włosami. Dnia 3 9bra 1823 roku.

Assesor i Kawaler Nowicki.

Sekretarz i Kawaler Kleyst.

Obwieszczenie.

1. Jan Olechnowicz Prezydent Ziemski Upitski, Ignacy Łopaciński Sędzia Ziem. Brasł. Maciey Paszkiewicz Pisarz Ziemski Upitski, Jan Weryha Prezydent Grodzki Telszewski, Antoni Pomarnacki Sędzia Grodzki Wileński, i Franciszek Wiszniewski Sędzia Grodzki Kowieński oznaymujemy tym naszym urzędowym obwieszczonym listem; iż na skutek wyroku remissyynego Sądu Gł. Lit. Wileń. 2go Departamentu, Sąd Exdywizorski w dobrach Januszewie w Powiecie Wiłkomierskim położonych, dla usatysfakcyonowania kredytorow WW. Siesickich stanowiącego, a po onym nastałych Sądu Exdywizorskiego rezolucyow, a oraz ukazu Sądu Gł. w roku teraźnieyszym 9bra 5 dnia za N. 2,145 nastałego, ostateczny zjazd za obwieszczeniem zalecającego, że za niedziel cztery od daty ninieyszego obwieszczenia dla rozbioru oczewiście dzieła Exdywizyi jako po ułatwieniu kwestyow akcessoryinych, do dóbr Januszewa w komplecie prawnym zjedziemy. Obie strony tak kredytorow jako też i massę zawiadamiamy, i aby ze wszelką gotowością stawali pod rygorem prawnym obowiązujemy.

Roku 1823 mca 9bra 8 dnia woźny niżey podpisany świadczę, iż tę kopią obwieszczenia zgodną z autentykiem w imieniu Jana Olechnowicza Prezydenta Ziemskiego Upitskiego, Ignacego Łopacińskiego Sędziego Ziemskiego Brasławskiego, Macieja Paszkiewicza Pisarza Ziem. Upitskiego, Jana Weryhę Prezydenta Grodz. Telszewskiego, Antoniego Pomarnackiego Sędziego Grodzkiego Wileńskiego i Franciszka Wiszniewskiego Sędziego Grodzkiego Kowieńskiego, a przez instancią JW. Ignacego Dowmont Liesickiego Podkomorzego Ptu Wiłkokierskiego wyniesionego, dla wiadomości WW. kredytorow jako to: Józefa Bronisza Sędziego Granicznego Wiłkomier., Józefa Lutomskiego Sędziego Granicznego Wileńskiego, Józefa Kozakowskiego Prezydenta Sądu Granicz. Ptu Wiłkomierskiego, Franciszka Klimowicza b. Sędz. Granicz. Ptu Wiłkomier., Jana Rukuwicza Exaktora Ptu Wileńskiego, Zygmunta Kontuwta Sędz. Grodz. Wiłkomier., Józefa Kączego, Adama Kregera Obywatela Ryskiego, Antoniego Zaremby Komornika Ptu Wiłkomier., Matusewicza Sędz. Granicznego Ptu Trockiego i dalszych wszystkich pretensorow stosunki swe do massy Siesickich ścielących, niemniey też dla wiadomości debitorow do massy zawiniających, JWW. i WW. Ferdynanda Kątryma Koll. Sowietnika, Karola Bienieckiego Rot. Dziedzica Biguszek, Szendera Jankielowicza Obywatela Miasta Wilna, Jana Durasewicza b.

Sędz. Granicznego Wilkomierskiego, Franciszka Jazdowskiego Sędziego Telszewskiego Granicznego, Michała Zylińskiego, Justyna Reuta Adwokata Subsell Wilkomierskich, Star. Berki i Michela Leybowiczow mieszkańców w miasteczku Oniksztach, Eliasza Gierszonowicza mieszkańca miasteczka Kowarska, sukcessorów Żyda Gordona, Leopolda Pomarnackiego, Leona Hoppena, Piotra Pośpieszyńskiego, Jana Maylawskiego i dalszych pozwem edyktalnym objętych Debitorow w Gazecie Kuryera Litewskiego dla trzykrotnego zaawizowania umieściłem, i o terminie zjazdu za niedziel 4ry od daty niniejszego obwieszczenia zawiadomiłem.

Justyn Rusilowicz Woźny Ptu Wilkomier.

Takowe obwieszczenie dozwala się drukować. Ignacy Łopaciński Sędzia Ziemski Brasławski Exdywizor.

Sąd Exdywizorski.

Za nieprzybyciem Deputata Duchownego nie mógł Sąd Exdywizorski w termininie 25 8bra roku idącego ogłosić dekretu w zbiegu kredytorow do majątku Medeksz w Pcie Kowień. położonego a przez sukcessorow zeszłego Ignacego Lugayły Szam. oddanego pod Exdywizyą, powtórną więc rekwizycyą do Konsystorza Duchownego Dyecezyi Zmudz. przesyłał, i wstrzymawszy to ogłoszenie dekretu dopiero raz czwarty po skommunikowaniu się z Deputatem Duchownym WJX. Bonawenturą Michniewiczem Plebanem Czekiskim Administratorem plebanii wilkiskiey, oznacza do głoszenia w sprawie kredytorow do zeszłego Lugayły Szam. funduszu i majątku ziemnego Medeksz w ptcie Kowień. położonego, czyniących Sąd Exdywizorski dzień pierwszy mca xbra roku idącego, aby więc w tym dniu kredytorowie zbieg mający do massy i funduszu po Lugayłowskiego dla przesłuchania dekretu stawali przeznacza.

Adam Kozakowski Prezes Sądu Ziem. Kowień. Antoni Domeyko Sędzia Ziem. Kowieński Exdyw. Wincenty Mołockowicz Ptu Kowień. Exdyw. Marcin Swirski Regent dekret. Subselow Kowień.

---

1. *Mam honor donieść Szanowney Publiczności że dopiero mieszkam w domie JP. Germana na rogu idąc pod Ostrą bramę pod N. 12. Löffler Dentysta.*

Le sousigné a l'honneur d'avertir le respectable Public qu'il loge appresent dans la maison de M. German N. 12 au Second, rue Ostra Brama.

---

5. Za remissą Sądu Głównego Litewsko-Wileń. 2go Departamentu, w Sądzie Ziemskim Ptu Wileń. odchodziła sprawa konkursowa między wierzycielami W. Gaspra Romanowicza b. Assesora Sądu Głów. Litt. Wileń. 2go Departamentu, w którey jako w pierwszym sprawy zaosnowaniu przez dekret 1823 8bra 3 d. ustanowiony, kopia spraw i komportacya dokumentow do Kancellaryi aktowey Ziem. Wileń. spełnić się powinna, na wszystkich stronach in natura, a majątku ruchomego po W. Romanowiczu na regestrze uznana, [illegible] cntacya wszelkiego majątku przeznaczona, administracya ustanowiona, pomiar ziemnego majątku Łoznik w powiecie Wileń. sytuowanego z wyznaczeniem geometrow destyno[illegible]y, i dalsze pierwszemu stopniowi właściwe postanowienia z wolnym adcytowaniem massowych debitorow są determinowane, a do oczew[illegible]y rozprawy termin dnia 15 januaryi roku [illegible]24 jest oznaczony. Żeby więc kredytorowie i pretensorowie, stosunki mieć mogący, o zaszłym wyroku i powinności onego wypełnienia wiadomemi byli, a do następney oczewistey rozprawy sub amissione rei łączyli się, zaś debitorowie, że chociażby w ich niestanności oczewisty nastąpi dekret, zatym niedogodnoście przydarzyć się mogące własney winie przypisać będą powinni, ostrzeżonemi zostali, przez niniejszą trzykrotną do Gazet Kuryera Litew. podającą się awizacyą wszystkich do stanności wzywa

---

	Cena produktów na rynkach wileńskich. Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.	Dni Targowe Listopad Piatek dnia 16 srebrem		assygnat.	
		ruble	kop.	ruble	kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego	7	—	28	—
	— surowego	6	—	24	—
	Pszenicy ozimey	10	—	40	—
	— — jarey	—	—	—	—
	Jęczmienia	5	50	22	—
	Owsa	4	—	16	—
	Gryki	6	—	24	—
	Grochu	8	—	32	—
	Bobu	—	—	—	—
	Siemienia lnianego	7	—	28	—
	— — konopnego	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych	11	55	46	20
	— owsianych	19	46⅘	7	86⅓
	— gryczanych	18	15	72	60
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	3	—	12	—
	Miodu przaśn. z woskiem	—	—	—	—
	Wosku topionego niebielon.	14	—	56	—
	Swiéc woskowych białych	24	—	96	—
	— — żółtych	18	—	72	—
	— łojowych przywoźnych	4		16	—
	— — — tu robionych	4	—	16	—
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego	—	15	—	60
	— błotnego	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa	3	50	14	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	—	—	—	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	4	—	16	—
	— dubeltowego	—	—	—	—
	Ptastwa po parze indyków	1	20	4	80
	— — — — kur	—	30	1	20
	— — — — gęsi	—	60	2	40
	— — — — kaczek	—	40	1	60
Od 11 do 18 listopada	Chleba razowego funt 1	—	⅚	—	3⅓
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1	—	2½	—	10
	Wódki garniec 1	—	80	3	20